

สรุปผลการประชุม ICC Bureau การประชุม ICC General Meeting ครั้งที่ 28 และการประชุม คู่ขนานต่าง ๆ ระหว่างวันที่ 11-13 มีนาคม 2558 ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา

1. การประชุม ICC Bureau

(1) การเปลี่ยนแปลงสมาชิกภาพใน ICC Bureau

การประชุม ICC Bureau ในครั้งนี้มีการเปลี่ยนแปลงสมาชิกจากภูมิภาคต่างๆ ได้แก่ ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเวเนซุเอลา และเม็กซิโก จากภูมิภาคอเมริกา การเข้ารับหน้าที่ประธานภูมิภาคแอฟริกาของประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของแคเมอรูน ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ประธานกสม.ของออสเตรเลีย และประธานกสม.ของมองโกเลีย ในฐานะประธานของ APF คนต่อไปได้เข้าทำหน้าที่สมาชิก ICC Bureau ในฐานะตัวแทนภูมิภาคสืบแทนประธานกสม.ของไทยและมาเลเซีย

(2) การรายงานผลตาม Strategic Plan

เจ้าหน้าที่ ICC Secretariat ได้สรุปรายงานผลการดำเนินงานตาม Strategic Plan ของ ICC ที่สำคัญ ได้แก่ การที่ ICC ได้ให้การสนับสนุนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการมีปฏิสัมพันธ์กับคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) ภายใต้กระบวนการ UPR และการประชุม HRC ทั้ง 3 สมัยประชุมในรอบปี 2557 รวมทั้งการกล่าวถ้อยแถลงในที่ประชุม HRC ดังกล่าวในนามของสมาชิก ICC นอกจากนี้ยังได้ให้ความช่วยเหลือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายแห่งในการจัดทำรายงานคู่ขนาน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการประจำอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนต่างๆ

ในส่วนของความสัมพันธ์กับหน่วยงานของสหประชาชาติที่นครนิวยอร์ก ICC ได้ดำเนินการตามข้อมติของสมัชชาสหประชาชาติเมื่อเดือนธันวาคม 2556 ที่ให้การสนับสนุนการทำหน้าที่ของ ICC ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการมีบทบาทในกรอบการดำเนินงานของสหประชาชาติทั้งที่นครเจนีวาและนิวยอร์ก ICC จึงได้ใช้โอกาสดังกล่าวรณรงค์เพื่อสร้างการยอมรับในเวทีการประชุมซึ่งมีขึ้นที่นครนิวยอร์ก โดยเฉพาะการส่งเสริมบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกระบวนการจัดทำ Post-2015 Development Agenda

(3) การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ระหว่าง ICC-OHCHR และ UNDP

ICC ยังคงยึดมั่นในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อความเป็นหุ้นส่วน (Strategic Partnership) ระหว่าง ICC OHCHR และ UNDP แม้ว่าในขณะนี้ OHCHR จะอยู่ในช่วงปรับปรุงโครงสร้าง รวมทั้งการถูกตัดงบประมาณ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการทำงานของ NIRMS ในการ

สนับสนุนกิจกรรมของ ICC โดยเฉพาะการจัดทำคำแปลภาษาต่างๆในเอกสารประกอบการประชุม แต่ก็เชื่อมั่นว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ของ OHCHR ในการสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

ในส่วนของ UNDP ซึ่งผ่านการปรับปรุงโครงสร้างมาแล้ว ICC ก็หวังว่าจะนำไปสู่การสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่แข็งแกร่งระหว่าง 3 หน่วยงาน โดยเฉพาะการจัดประชุมไตรภาคี (Tripartite Meeting) ซึ่งมีขึ้นเป็นประจำทุกปีที่นครนิวยอร์ก

(4) การชำระค่าบำรุง ICC

ที่ประชุมรับทราบรายงานของคณะกรรมการด้านการเงิน (Finance Committee) เกี่ยวกับการชำระค่าบำรุง ICC จากประเทศสมาชิกซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 48 สถาบันในปี 2556 เป็น 52 สถาบัน ตามรายงานของช่วงปลายเดือนธันวาคม 2557 ในการนี้ประธาน ICC ได้กล่าวขอบคุณประธานเครือข่ายของภูมิภาคต่างๆ และผู้ประสานงาน (Regional coordinator) ที่ได้ช่วยติดตามและประสานงานกับสมาชิกที่ยังค้างชำระค่าบำรุง โดยเฉพาะประเทศในแอฟริกาและลาตินอเมริกา ที่ค้างชำระโดยมิได้ให้เหตุผล หรือติดต่อขอยกเว้นค่าบำรุง ซึ่งประธาน ICC จะติดตามสถานการณ์โดยอาจพิจารณาหนังสือสอบถามไปยังรัฐบาลของประเทศที่เกี่ยวข้องต่อไป

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ประธาน ICC ได้ขอความร่วมมือจากกลุ่มภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้ความสำคัญกับเรื่องการชำระค่าบำรุง ซึ่งเป็นแหล่งงบประมาณที่สำคัญของ ICC ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำ Secretariat ที่นครเจนีวา เนื่องจากในช่วงเวลาปัจจุบันได้มีความคาดหวังอย่างสูงจากสังคมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(5) การจัดตั้งคณะทำงานของ ICC

ที่ประชุมรับทราบความสำคัญของกระบวนการจัดทำระเบียบวาระว่าด้วยการพัฒนาภายหลังปี 2558 (Post-2015 Development Agenda) และการมีส่วนร่วมของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการให้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ในการนี้ที่ประชุมได้รับรองการจัดตั้งคณะทำงานของ ICC ภายใต้การนำของศาสตราจารย์ Allan Miller ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสกอตแลนด์ และนาย Allan Jorgensen จากสถาบันสิทธิมนุษยชน (Danish Institute for Human Rights) ของเดนมาร์ก เพื่อรับผิดชอบและดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

(6) เงินสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (EU funding)

ที่ประชุมรับทราบข้อเสนอของสหภาพยุโรปที่จะจัดสรรความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของ ICC เป็นจำนวนเงิน 5 ล้านยูโร ภายใต้โครงการ European Instrument for Democracy and Human Rights โดยมีสถาบันสิทธิมนุษยชนของเดนมาร์กเป็นผู้บริหารเงินดังกล่าวตามมาตรฐานของระเบียบและเงื่อนไขที่เคร่งครัดของ EU ว่าด้วยการให้ทุนสนับสนุนองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ

ในขั้นนี้เงินจำนวน 5 ล้านยูโร จะนำมาใช้สนับสนุนโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยจะเน้นไปที่การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ตั้งแต่การติดตาม (monitoring) การจัดการคำร้อง (complaint-handling) ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน (human rights defenders) การทำหน้าที่ให้คำแนะนำ (advisory function) การจัดทำรายงานคู่ขนานและการมีปฏิสัมพันธ์กับ Treaty bodies ต่างๆ รวมทั้งการทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นธุรกิจและสิทธิมนุษยชน และ ESCR เป็นต้น

(7) รายงานของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใน ICC (ICC Sub-Committee on Accreditation- SCA)

ที่ประชุมรับทราบรายงานของ ICC-SCA ถึงผลการประเมินและทบทวนสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใน ICC ในรอบปี 2557 ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้จัดการประชุมรวม 2 ครั้ง เมื่อเดือนมีนาคม และตุลาคม 2557 โดยมีสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้เข้ารับการประเมิน (accreditation) เป็นครั้งแรก 5 แห่ง และได้รับสถานะ “A” 3 แห่ง คือ เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ และฮังการี ได้รับสถานะ “B” 2 แห่ง คือ สโลวาเกีย และลิเบีย สำหรับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้ารับการทบทวน (re-accreditation) และได้รับสถานะ “A” มีจำนวน 10 แห่ง คือ กานา อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย แอลเบเนีย เคนยา มอริเชียส มองโกเลีย รัสเซีย ยูเครน และเนปาล ส่วนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ถูกเสนอให้ลดระดับจาก “A” เป็น “B” มี 1 แห่ง คือ กสม.ของไทย ในขณะที่เกาหลีใต้ และมาลาวีถูกเลื่อนออกไปพิจารณาในครั้งต่อไป และการทบทวนเป็นกรณีพิเศษ (Special Review) ของเวเนซุเอลาถูกเลื่อนออกไปเป็นในสมัยประชุม SCA ครั้งที่ 1 ในเดือนมีนาคม 2558

ประเด็นการขอทบทวนสถานะเป็นกรณีพิเศษของ Defensoria del Pueblo (DPV) ของเวเนซุเอลา โดย ICC-SCA มีความต่อเนื่องมาจากการประชุม ICC ที่แอฟริกาใต้เมื่อเดือนตุลาคม 2557 ที่ยังหาข้อสรุปมิได้และยังคงเป็นหัวข้อโต้แย้งในที่ประชุม ICC ในครั้งนี้ โดย DPV ของเวเนซุเอลาได้เข้ารับการทบทวนสถานะใน ICC พร้อมกับได้รับสถานะ “A” มาแล้วเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี 2556 แต่ถูก SCA ขอให้รับการทบทวนเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากได้รับข้อมูลจาก

องค์กร NGOs ว่า ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเวเนซุเอลามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความคิดเห็นเข้าข้างรัฐบาลที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ยังเพิกเฉยและไม่ดำเนินการใดๆต่อสถานการณ์ภายในประเทศที่อยู่ในระดับวิกฤติ อาทิ การพิจารณาคดีพลเรือนโดยศาลทหาร การตัดสินลงโทษทางอาญาต่อผู้นำสหภาพแรงงานที่ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญในการหยุดงานประท้วง การถอนตัวของประเทศเวเนซุเอลาออกจากความเป็นภาคีสัญญา American Convention on Human Rights การเพิกเฉยไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของ Inter-American Court ที่ให้การคุ้มครองเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ เป็นต้น

ในการนี้ผู้แทนของ DPV และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคลาตินอเมริกาที่ให้การสนับสนุนได้โต้แย้งประธาน SCA ว่าใช้ประเด็นการเมืองเข้ามาแทรกแซงการดำเนินงานของ SCA ทั้งที่ DPV ได้เคยชี้แจงมาก่อนหน้านี้ว่าได้ดำเนินการไปอย่างไรบ้าง ตามรายงานเมื่อเดือนมีนาคม 2557 แต่ SCA มิได้ให้ความสำคัญ แต่กลับไปให้น้ำหนักกับรายงานของ NGOs และสื่อต่างๆแทน ซึ่ง DPV เห็นว่ารายงานเหล่านี้มีสาระที่เกินความจริงและมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสต่อต้านประธานาธิบดี รัฐบาล และสร้างความเกลียดชังให้เกิดขึ้นภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในการประชุม SCA ล่าสุดระหว่างวันที่ 16-20 มีนาคม 2558 ที่ประชุมได้ตัดสินใจที่จะลดสถานะของ DPV จาก “A” เป็น “B” โดยให้เวลา 1 ปี ในการปรับปรุงการทำงานและให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ SCA ทั้งนี้ SCA เห็นว่า การดำเนินงานของ DPV ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของ DPV อย่างเห็นได้ชัด อันเป็นการขัดต่ออำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในหลักการปารีส

2. การประชุมในช่วง General Meeting

2.1 การกล่าวถ้อยแถลงที่สำคัญ

(1) นาย Lourence Mushwana ประธาน ICC กล่าวถึงสถานการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในส่วนต่างๆ ของโลกภายหลังจากการประชุมประจำปีของ ICC ครั้งที่ 27 เมื่อเดือนมีนาคม 2557 นับตั้งแต่การแพร่ระบาดของโรคอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก เหตุการณ์รุนแรงในประเทศไนจีเรียและการลักพาตัวนักเรียนหญิงโดยกลุ่มโบโกฮาราม ความขัดแย้งในเขต West Bank ของปาเลสไตน์ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 2 พันคน รวมไปถึงการสู้รบในประเทศซีเรียและอิรัก

ในส่วน of สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายแห่งยังต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผันผวนและแรงกดดันภายในประเทศ ดังเช่นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมัลดีฟส์ที่ถูกศาลฎีกา

ฟ้องร้องจากการแสดงความเห็นในรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายใต้กระบวนการ UPR รวมถึงประธานสถาบันสิทธิฯ ของออสเตรเลียที่ถูกโจมตีจากรัฐบาลออสเตรเลีย จากการเปิดเผยรายงานการไต่สวนระดับชาติ (National Inquiry) ในเรื่องเด็กในสถานที่กักขังได้วิจารณ์นโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลในเรื่องนี้อย่างตรงไปตรงมา

ขณะเดียวกันประธาน ICC ได้แสดงความขอบคุณ OHCHR ที่ได้ให้การสนับสนุนกระบวนการทำงานเพื่อการประเมินและทบทวนสถานะ (Accreditation) ของ ICC-SCA ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั่วโลกให้เป็นที่ยอมรับ

(2) นาย Zeid Ra' ad Al Hussein ข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้แสดงความยินดีที่มีโอกาสมากแล้วเปิดการประชุมประจำปีของ ICC เป็นครั้งแรก พร้อมกับชื่นชมบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการทำหน้าที่เพื่อเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติรัฐภายในประเทศ รวมทั้งการทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างรัฐบาล รัฐสภา ศาล และภาคประชาสังคม ในบางประเทศการปฏิบัติงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนต้องตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่วิกฤติ โดยเฉพาะกรณีของความขัดแย้ง ซึ่งสถาบันสิทธิฯ จำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการสร้างความยุติธรรมและเยียวยาให้กับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการนำมาซึ่งความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคม

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีภาระหน้าที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการติดตาม ตรวจสอบและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ การทรมาน การกักขังโดยพลการ การค้ามนุษย์และการเลือกปฏิบัติในทุกๆรูปแบบ สถาบันสิทธิฯ หลายแห่งได้จัดทำกระบวนการไต่สวนระดับชาติเพื่อระดมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อหามาตรการในการแก้ไข รวมทั้งป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์การละเมิดขึ้นอีก ในขณะที่หลายสถาบันได้ดำเนินบทบาทที่เข้มข้นในการรณรงค์เพื่อให้เกิดการปฏิรูปโครงสร้างและการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศ

ข้าหลวงใหญ่ฯ ได้กล่าวถึงหลักการปารีสว่าเป็นพื้นฐานในการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับสากลโดยเฉพาะภายใต้กลไกทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กระบวนการทบทวนสถานะ (accreditation process) จึงถือเป็นความสำเร็จของ ICC เนื่องจากข้อเสนอแนะที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวสามารถส่งผลให้เกิดแรงผลักดันที่ทำให้รัฐตระหนักถึงความจำเป็นในการปฏิรูปกฎหมายและโครงสร้างของสถาบัน

สนับสนุนด้านงบประมาณ สร้างความเข้มแข็งในศักยภาพและความเป็นอิสระของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ท้ายที่สุดข้าหลวงใหญ่ฯ ได้ย้ำในเงื่อนไขความเป็นอิสระ ความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกับหลักการปารีสของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ OHCHR จะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ ICC ในการพัฒนากระบวนการทบทวนสถานะให้มีความเข้มงวด โปร่งใสและยุติธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีสถานะ “A” ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสามารถให้ความร่วมมือกับคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและ treaty bodies ได้อย่างเต็มที่

(3) นาย Joachim Rucker ประธานคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับ HRC ว่า สถาบันสิทธิฯ เป็นแหล่งที่มาของข้อมูลที่สำคัญเพื่อสร้างหลักประกันให้ HRC มีความเข้าใจในสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการนำข้อติและท่าทีจากที่ประชุม HRC กลับไปปรับใช้ภายในประเทศ โดยสหประชาชาติและ HRC ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ดังจะเห็นได้จากการมีข้อมติที่เน้นย้ำการทำหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนและการเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันฯ

ข้อห่วงกังวลของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้แก่ การที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายแห่งต้องถูกตอบโต้จากการจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ ตามรายงานที่ HRC ได้รับ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายแห่งได้รับการข่มขู่ คุกคาม ซึ่งรวมถึงแรงกดดันทางการเมือง การทำร้ายร่างกาย หรือถูกกระทำด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงการตัดงบประมาณโดยไม่มีเหตุผล ขณะเดียวกันก็ต้องขอขอบคุณสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แสดงบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของปัจเจกและกลุ่มบุคคลภายในประเทศ สิทธิมนุษยชนไม่อาจบังเกิดขึ้นได้เพียงแค่งานของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ แต่จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนั้น จึงขอเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศที่ยังไม่มีกลไกดังกล่าว จัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความเป็นอิสระและสะท้อนความหลากหลายในสังคม สอดคล้องกับหลักการปารีส ซึ่งจะเป็นหนทางที่สำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ท้ายที่สุด ประธาน HRC ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดทำระเบียบวาระว่าด้วยการพัฒนาภายหลังปี 2558 (Post-2015 Development Agenda) ซึ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสันติภาพ ความมั่นคง การพัฒนาและสิทธิมนุษยชนเข้าไว้ด้วยกันในฐานะ 3 เสาหลักของสหประชาชาติ การ

พัฒนาที่ยั่งยืนไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากสิทธิมนุษยชน ในขณะที่สิทธิมนุษยชนก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้เช่นกันหากไม่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ ความตระหนักและความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่าง 3 เสาหลักดังกล่าว

(4) นาย Magdy Martinez-Soliman ผู้ช่วยเลขาธิการสหประชาชาติและผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและสนับสนุนโครงการ (Bureau for Policy and Programmer Support) ของ UNDP นครนิวยอร์ก กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ระหว่างสิทธิมนุษยชนกับการพัฒนา ซึ่งถือเป็นพันธกิจหลัก (core mission) ของ UNDP ในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา มนุษย์อย่างยั่งยืน (sustainable human development) แม้ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาระดับของความยากจนขั้นรุนแรง (extreme poverty) จะลดลงแต่ความไม่เท่าเทียมยังคงมีอยู่และยังถือเป็นสิ่งท้าทายที่สำคัญต่อกระบวนการพัฒนาในระดับประเทศ ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันกันอย่างสูงเพื่อแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยกลุ่มคนชายขอบหรือกลุ่มเปราะบางทั้งหลายจะเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ถูกกีดกันออกจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการแข่งขันดังกล่าว

เมื่อปี 2557 UNDP ได้เริ่มดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี ซึ่งเน้นความสำคัญของการใช้แนวทางสิทธิมนุษยชน (human rights-based approach) เป็นพื้นฐานในการกำหนดแผนงานเพื่อการพัฒนาที่ต้องมีการรับฟัง การมีส่วนร่วม และการส่งเสริมความเท่าเทียมกัน ในการนี้ UNDP จึงได้ให้การสนับสนุนบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะเป็นตัวเชื่อมระหว่างภาคประชาสังคมกับหน่วยงานของรัฐเพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้ ในปีที่ผ่านมาเพียงปีเดียว UNDP ได้ร่วมมือกับ OHCHR สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพิ่มขึ้นในภูมิภาคแอฟริกาและแปซิฟิก รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพในเรื่องของการรับคำร้อง การปฏิบัติตามกระบวนการ UPR การตรวจเยี่ยมสถานที่กัก และการทำหน้าที่กลไกป้องกันระดับชาติ (National Preventive Mechanism)

ขณะนี้ สหประชาชาติและประเทศสมาชิกกำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของกระบวนการพัฒนาภายหลังปี 2558 (post-2015 development agenda) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการลดภาวะความยากจน พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมสันติภาพและการเคารพในหลักธรรมาภิบาลที่ดี รวมถึงหลักนิติรัฐ ในระยะเวลานับจากนี้ไป เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดนโยบายในระดับชาติ การออกกฎหมายและการจัดสรรงบประมาณ เป้าหมายการพัฒนาแห่ง สหัสวรรษ (MDGs) ที่ผ่านมาเมื่อ 15 ปีที่แล้ว แม้จะมีความก้าวหน้าในหลายด้าน แต่ผู้คนอีกจำนวนมากในหลายภาคส่วนก็ยังคงถูกกีดกันออกจากกระบวนการพัฒนาและการบริการขั้นพื้นฐาน ประเด็น

หนึ่งที่ทำให้ MDGs ขาดความก้าวหน้าเท่าที่ควรได้แก่ การขาดกลไกตรวจสอบ (oversight framework) ที่จะเข้ามาช่วยสร้างหลักประกันถึงความรับผิดชอบ (accountability) ที่รัฐบาลพึงมีต่อประชาชน ในกรณีนี้ UNDP จึงมีความเห็นว่า สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะสามารถทำหน้าที่ในการติดตามการดำเนินงานของรัฐตามเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาฉบับใหม่ นับตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามและการรายงานผล โดยใช้มาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเป็นแนวทาง

2.2 การประชุมภายใต้ระเบียบวาระต่างๆ

2.2.1 การประชุมภายใต้ระเบียบวาระเรื่อง การจัดทำกระบวนการไต่สวนระดับชาติ (National Inquiries)

(1) ที่ประชุมรับทราบและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจัดทำกระบวนการไต่สวนระดับชาติ (National Inquiries) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งที่กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน หรือกลุ่มบุคคลต่างๆ และมีผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ หรือได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจึงอยู่ในสถานะพิเศษ (unique position) ที่จะดำเนินการจัดทำกระบวนการไต่สวนระดับชาติดังกล่าว เพื่อจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มาเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานในการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างวัฒนธรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสำหรับทุกคน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่หน่วยงานของรัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรเอกชน นักกฎหมาย แพทย์ ผู้นำชุมชน ศาสนา นักสถิติ นักวิชาการ สื่อมวลชน ตลอดจนสาธารณชน โดยทั่วไป ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวจะต้องมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส เป็นกลาง และเป็นที่ยอมรับ สามารถสร้างความตระหนักเพื่อผลแห่งการเปลี่ยนแปลงในสังคมในวงกว้าง

(2) ที่ประชุมรับทราบประสบการณ์การจัดทำกระบวนการไต่สวนสาธารณะจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของ ออสเตรเลีย เรื่องเด็กในสถานที่กักของหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง (Children in Immigration Detention) สถาบันสิทธิฯ ของ ไอร์แลนด์เหนือ เรื่อง การให้บริการฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข (Emergency health care) สถาบันสิทธิฯ ของ เคนยา ในเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบริษัทผลิตเกลือ (Salt manufacturing companies) และการสังหารหมู่ที่เมือง Wagalla ในประเทศเคนยา (Wagalla massacre) และสถาบันสิทธิฯ ของเม็กซิโกในประเด็นเรื่องการทรมาน (Torture)

(3) ประเด็นที่ได้รับความสนใจจากที่ประชุมมากที่สุดได้แก่ บทบาทของ กสม. ออสเตรเลียในการเปิดเผยรายงานการไต่สวนสาธารณะเรื่อง Children in Immigration Detention ซึ่ง

ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทั้งจากรัฐบาลและสาธารณชนและได้กลายเป็นจุดสนใจทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะการทำหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างเป็นอิสระและปราศจากความเกรงกลัว หรืออยู่ภายใต้การครอบงำของฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะอำนาจทางการเมือง

วัตถุประสงค์ในการเลือกประเด็นเรื่องเด็กในสถานที่กักของหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง มีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลออสเตรเลียไม่ว่าจะมาจากพรรคการเมืองใดล้วนมีนโยบายที่เข้มงวดและไม่ยอมผ่อนปรนในเรื่องผู้อพยพที่เป็นเด็กมาโดยตลอดระยะเวลา 20 กว่าปีที่ผ่านมา เด็กกลุ่มดังกล่าวต้องใช้เวลาในค่ายผู้อพยพหรือสถานที่กักไม่ต่ำกว่า 200 วัน ก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว ก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจที่สับสน บางรายได้ใช้ความรุนแรงทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายในห้องกักก็ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรค นอกจากนี้จากข้อมูลประกอบการจัดทำรายงาน ยังพบว่าในช่วงระยะเวลา 15 เดือน ระหว่างปี 2556-2557 ยังได้มีทารกเกิดใหม่ถึง 128 คน ในค่ายผู้อพยพและต้องอยู่ในสถานที่ดังกล่าวพร้อมกับบิดามารดาไปโดยปริยาย ทั้งนี้ อำนาจในการปล่อยตัวจะขึ้นอยู่กับรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

(4) ศาสตราจารย์ Gillian Triggs ประธาน กสม. ออสเตรเลียได้รับการตำหนิอย่างรุนแรงจากรัฐบาล ซึ่งได้กล่าวหาว่าใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นกลางและเลือกข้างโดยวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลชุดปัจจุบันมากเกินไป ในขณะที่ภาคประชาสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนในประเทศกลับให้การสนับสนุนรายงานฉบับนี้ที่กล่าววิจารณ์นโยบายของรัฐบาลโดยตรงไปตรงมา พร้อมกับคัดค้านรัฐบาลที่มีท่าทีแข็งกร้าว ซึ่งรวมถึงความพยายามที่จะกดดันให้ประธาน กสม. ออกจากตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม กสม. ของออสเตรเลียก็ได้ออกมาโต้แย้งท่าทีของรัฐบาล พร้อมกับชี้แจงกระบวนการจัดทำ National Inquiry ในครั้งนี้ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนทุกอย่าง ตั้งแต่การจัดเก็บสถิติ ข้อมูล หลักฐานที่อ้างอิง ซึ่งครอบคลุมนโยบายและการทำงานของทุกรัฐบาลที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาการจัดทำการไต่สวน นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนและการจัดตั้งทีมงานทำการศึกษาวิจัย ซึ่งประกอบด้วยนักกฎหมาย แพทย์ นักสาธารณสุข จิตแพทย์ นักวิชาการ ตลอดจนจิตอาสาสมัครและองค์กรด้านเด็กและผู้อพยพ เพื่อให้ได้รายงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงพร้อมกับข้อเสนอแนะที่สมเหตุสมผลมากที่สุด

2.2.2 สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับโครงสร้างการบริหาร (NHRI's Governance)

(1) ที่ประชุมรับทราบและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในประเด็นโครงสร้างการบริหารของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman) Mediator หรือ สถาบัน (Institute) ทั้งนี้ เป็นไปตามประวัติศาสตร์ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละ

ประเทศ แต่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ทุกสถาบันจะต้องยึดมาตรฐานตามหลักการปารีส ทั้งในประเด็นการจัดตั้ง (establishment) ความเป็นกลาง (independence) และการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถตรวจสอบได้ (accountability)

(2) ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของแคนาดา (National Commission on Human Rights and Freedoms – NCHRF) ได้กล่าวถึงความเป็นอิสระ (independence) ของ NCHRF ว่า จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเลขที่ 2004/016 เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 ซึ่งได้รับการแก้ไขอีกครั้งหนึ่งเมื่อปี 2553 เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระ โดยการจำกัดสิทธิในการออกเสียงจากสมาชิก (members) ที่มาจากภาครัฐ

ในส่วนของงบประมาณ ขณะนี้กำลังมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการรับรองกฎหมายว่าด้วยงบประมาณของ NCHRF โดยผ่านการเจรจาต่อรองกันในรัฐสภา แทนที่จะเป็นการจัดสรรโดยตรงจากรัฐบาล นอกจากนี้ ในประเด็นเรื่องการทำงานและการบริหารภายใน NCHRF ได้เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการตัดสินใจ (decision-making) เพื่อให้ได้ทำที่ร่วมกันเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กร รวมทั้งให้ทุกคนได้รับทราบปัญหาหรือสิ่งท้าทายที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ไข

นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเป็นองค์กรที่สามารถถูกตรวจสอบได้ทั้งในเรื่องการใช้งบประมาณและการบริหารจัดการ (financial and managerial accountability) ทั้งนี้ NHCHF ได้จัดทำรายงาน 2 ฉบับ คือ รายงานทางการเงิน (financial report) เพื่อเสนอต่อกระทรวงการคลังและรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและต่อสาธารณชน

(3) ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินเดีย (National Human Rights Commission of India) ได้นำเสนอโครงสร้างบริหารของสถาบันฯ ซึ่งมีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protection of Human Rights Act พ.ศ. 2536) องค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้ประกอบด้วยบุคคลที่เคยเป็นอดีตประธานศาลฎีกา หรืออดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือ ประธานผู้พิพากษาศาลสูง (high court) จำนวน 3 คน แต่ก็ยังมีสมาชิกอื่นที่ถูกระบุให้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้พระราชบัญญัติฯ ยังกำหนดให้มีบุคคลที่เป็นตัวแทนจากชนกลุ่มน้อย วรณะ ชนเผ่า และสตรีเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยในกระบวนการแต่งตั้งได้กำหนดให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ตัดสินใจโดยผ่านการให้คำแนะนำของคณะกรรมการสรรหาที่ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนรัฐบาล รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ผู้นำพรรคฝ่ายค้านและผู้นำพรรคฝ่ายค้านในสภาแห่งรัฐ

ทั้งนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินเดียมีอำนาจหน้าที่กึ่งตุลาการ (quasi-judicial functions) โดยรัฐบาลได้มอบความไว้วางใจให้กับข้อเสนอแนะหรือข้อสั่งการ (directive) ของสถาบันฯ โดยไม่เพิกเฉยหรือตรวจสอบซ้ำอีก เนื่องจากถือว่าผ่านการวินิจฉัยของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเคยเป็นอดีตผู้พิพากษาศาล จำนวนถึง 3 คนมาแล้ว

2.2.3 สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับระเบียบวาระว่าด้วยการพัฒนา (NHRLs and Post-2015 Development Agenda)

(1) ที่ประชุมรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ Post-2015 Development Agenda ประกอบด้วยเป้าหมายหลักที่ประเทศสมาชิก UN จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จภายในปี 2573 หรืออีก 15 ปี นับจากนี้ไป จำนวน 17 เป้าหมายโดยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาได้มีการเรียกร้องให้ยอมรับแนวทางด้านสิทธิมนุษยชน (human rights based approach) เป็นเครื่องมือในการจัดทำเป้าหมายดังกล่าว รวมไปถึงกระบวนการอนุวัติการในระดับชาติและการติดตามผล โดยบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ได้รับการกล่าวถึงในการทำหน้าที่เพื่อให้ข้อเสนอแนะและติดตามการดำเนินงานของรัฐบาลโดยใช้มิติทางด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นเครื่องมือ

(2) ที่ประชุมได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีสในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศโดยการให้คำแนะนำ การวิจัย การศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ โกล่เกลี่ย และให้การเยียวยา พร้อมทั้งทำหน้าที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานระดับชาติ ระดับสากล และการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรตุลาการ ขณะเดียวกัน ก็ทำหน้าที่เพื่อสร้างความตระหนักรู้และสร้างอำนาจต่อรองให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มคนชายขอบและเปราะบางให้มีความรู้ในเรื่องสิทธิพร้อมกับเรียกร้องสิทธิที่ตนพึงได้รับ ในส่วนความสัมพันธ์กับรัฐ สถาบันสิทธิฯ จะต้องเพิ่มการสร้างความรู้ให้แก่หน่วยงานรัฐถึงพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งหน้าที่ในการเคารพ (respect) คุ้มครอง (protect) และบรรลุ (fulfill) สิทธิมนุษยชน

(3) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถให้คำแนะนำที่ดีแก่รัฐบาลและหน่วยงานในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน สนับสนุนให้มีการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น ให้คำแนะนำรัฐในการจัดทำรายงานตามพันธกรณี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งทบทวน กฎหมาย หรือเสนอขอแก้ไขกฎหมายให้ครอบคลุมและคำนึงในมิติสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น สำหรับความสัมพันธ์กับองค์กรตุลาการ สถาบันสิทธิฯ สามารถให้คำแนะนำข้อกฎหมายให้กับผู้ตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อเรียกร้องการ

เยียวยา การเสนอเรื่องเข้าสู่ศาล หรือการเข้าในไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลในลักษณะ amicus curiae

(4) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่อย่างเป็นทางการเป็นอิสระของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สถาบันสิทธิฯ แต่ละแห่งสามารถจัดทำรายงานว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศหรือในประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยเฉพาะ การจัดทำ National Inquiries และการจัดทำรายงานคู่ขนานเพื่อเสนอต่อกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ พร้อมกันนี้สถาบันสิทธิฯ สามารถทำการรณรงค์เพื่อให้กลุ่มคนชายขอบหรือกลุ่มเปราะบางได้รับผลประโยชน์จากเป้าหมาย SDGs ในระดับชาติมากที่สุด รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของชุมชน การผลักดันให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญทางด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนให้มากที่สุด และที่สำคัญต้องสร้างหลักประกันในการเคารพต่อความรับผิดชอบ (accountability) และการเยียวยาในกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2.2.4 บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับการต่อต้านความรุนแรงต่อสตรี (NHRIs and Violence Against Women)

(1) ที่ประชุมรับทราบถ้อยแถลงของนาง Maria Orazia Giammarinaro ผู้เสนอรายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ซึ่งได้กล่าวถึงการค้ามนุษย์ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเป็นหนึ่งในรูปแบบของการใช้ความรุนแรงต่อสตรี ในขณะที่มีการกระทำอีกหลายประเภทที่จัดว่ามีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ นับตั้งแต่การบังคับใช้แรงงาน การชำระหนี้ด้วยการใช้แรงงาน การค้าทาส การบังคับให้แต่งงาน การค้าประเวณี แต่เป็นที่น่าเสียดายว่ามีเพียงสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนเพียงสองฉบับที่มีข้อบทที่อ้างถึงการค้ามนุษย์ ซึ่งได้แก่ อนุสัญญา CEDAW และ CRC ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งตำแหน่งผู้เสนอรายงานพิเศษว่าด้วยการค้ามนุษย์ขึ้นมาเมื่อปี 2547 โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และนับแต่นั้นมาภารกิจดังกล่าว ได้เน้นแนวทางการทำงานใน 2 มิติ คือ แนวทางสิทธิมนุษยชน (human rights-based) และการเน้นผู้ตกเป็นเหยื่อเป็นศูนย์กลาง (victim-centered)

(2) รายงานระดับโลกว่าด้วยการค้ามนุษย์ (Global Report on Trafficking in Persons) ของ UNODC เมื่อปี 2557 เปิดเผยว่า ร้อยละ 49 ของผู้ตกเป็นเหยื่อที่สืบทราบได้เป็นสตรี ส่วนร้อยละ 33 ที่สืบทราบได้เป็นเด็ก จากหลักฐานที่ได้รับพบว่า บุคคลที่ถูกล่อลวงไปค้าประเวณีและแรงงานตามบ้านส่วนใหญ่เป็นสตรีและเด็กหญิง ส่วนผู้ชายและเด็กชายจะถูกลักลอบและบังคับใช้แรงงานประเภทอื่นๆ

(3) ผู้เสนอรายงานพิเศษฯ ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของตนในการเดินทางไปเยือนประเทศต่าง ๆ ตามคำเชิญของรัฐบาลเพื่อเก็บข้อมูลในพื้นที่ ซึ่งทำให้มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศนั้น ๆ การทำงานร่วมกันในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนเช่นนี้ถือว่ามีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะสถาบันสิทธิฯ มีความรู้และความเชี่ยวชาญในประเด็นสิทธิมนุษยชนในระดับชาติ การหารือกับสถาบันสิทธิฯ จึงเป็นแหล่งของข้อมูลที่สำคัญในการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศ โดยเฉพาะเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และเสริมสร้างกลไกในการคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายแห่งยังได้ทำหน้าที่อย่างแข็งขันในการติดตาม (follow-up) ความคืบหน้าในการดำเนินงานของรัฐบาลตามข้อเสนอแนะของผู้เสนอรายงานพิเศษฯ ที่ได้จัดทำมาก่อนหน้านี้ด้วย

(4) ผู้เสนอรายงานพิเศษฯ ยังได้กล่าวถึงบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการรณรงค์ให้รัฐเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะพิธีสาร Palermo Protocol (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children) ซึ่งเป็นพิธีสารต่อท้าย UN Convention against Transnational Organized Crime รวมทั้ง การใช้แนวทางตาม Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking ในการกำหนดแผนงานหรือกิจกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการค้ามนุษย์

ขณะเดียวกัน ผู้เสนอรายงานพิเศษฯ ยังได้กล่าวถึง การทำหน้าที่ของกลไกผู้เสนอรายงานระดับชาติว่าด้วยการค้ามนุษย์ (National Rapporteur on Trafficking in Persons) ซึ่งมีสถาบันสิทธิฯ หลายแห่งได้ทำหน้าที่นี้ อาทิ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเนปาล และฟินแลนด์ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางและความเป็นอิสระในการติดตามการดำเนินงานของรัฐ กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือกับรัฐบาล ภาคประชาสังคม และผู้ตกเป็นเหยื่อบนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

(5) นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้รับทราบผลการจัดทำ National Inquiry ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอัฟกานิสถานในเรื่อง Honors Killings ซึ่งเป็นการใช้ความรุนแรงต่อสตรีโดยผสมผสานเข้ากับความเชื่อทางศาสนาและประเพณีนิยม โดยเฉพาะเป็นการกระทำรุนแรงและทารุณต่อสตรีโดยสมาชิกในครอบครัวที่อ้างว่า กระทำไปเพื่อรักษาศักดิ์ศรีและเกียรติยศของครอบครัว ข้อเสนอแนะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากการจัดทำ National Inquiry ในครั้งนี้ได้แก่ การเสนอขอแก้ไขกฎหมายภายใน รวมทั้ง ผลักดันให้ฝ่ายตุลาการยึดมั่นในหลักนิติรัฐและความยุติธรรมที่เท่าเทียมสำหรับบุคคลทุกคน โดยเฉพาะระบบยุติธรรมในประเทศ จะต้องได้รับการปรับปรุง และ

เสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อป้องกันการใช้อำนาจเถื่อน หรือการตัดสินลงโทษโดยพลการโดยชุมชน หรือผู้นำทางศาสนาประจำหมู่บ้านหรือท้องถิ่น

(6) ผู้แทนหน่วยงาน Violence against Women Unit ของคณะมนตรีแห่งยุโรป (Council of Europe) ได้กล่าวถึงอนุสัญญาฉบับใหม่ซึ่งคณะมนตรีแห่งยุโรปเป็นผู้จัดทำขึ้นภายใต้ชื่อ Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence หรือมีชื่อเรียกย่อว่า Istanbul Convention มีผลบังคับใช้ไปเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2557 และขณะนี้รัฐภาคีรวม 16 ประเทศ โดยอีก 21 ประเทศได้ลงนามไปแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกคณะมนตรีแห่งยุโรป อย่างไรก็ตามกำลังเริ่มมีแนวโน้มว่าประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกคณะมนตรีฯ ได้ให้ความสนใจกับอนุสัญญาฉบับนี้ โดยเฉพาะการนำข้อบทต่างๆ ภายใต้อนุสัญญาฯ ไปเป็นแนวทางในการประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบภายในประเทศว่าด้วยเรื่อง การต่อต้านการค้ามนุษย์ ดังตัวอย่างเช่น สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของโมร็อกโก

อนุสัญญา Istanbul ได้เน้นความสำคัญของหลักการ 4 Ps ซึ่งประกอบด้วย การป้องกัน (Prevention) การคุ้มครอง (Protection) การลงโทษ (Prosecution) และการประสานนโยบาย (Co-ordinated policies) ทั้งนี้ ในส่วนของกลไกที่จะทำหน้าที่ในการติดตามการอนุวัติการอนุสัญญา (monitoring machinery) นั้น ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการจัดทำข้อเสนอซึ่งประกอบด้วย 2 องค์กร ได้แก่ (1) องค์กรผู้เชี่ยวชาญต่อต้านการใช้อำนาจรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงภายในครอบครัว (Group of Experts on Action Against Violence Against Women and Domestic Violence- GREVIO) และ (2) คณะกรรมการประจำอนุสัญญา (Committee of the Parties)

เป็นที่เชื่อว่า ในอนาคตเมื่อองค์กรติดตามผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาโดยเฉพาะ GREVIO เริ่มรับหน้าที่ สิ่งแรกที่ GREVIO จะต้องกระทำคือ การรวบรวมข้อมูลจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและองค์กร NGOs อย่างไรก็ตาม สถาบันสิทธิฯ จะสามารถ มีบทบาทร่วมกับ GREVIO ในฐานะผู้ให้คำปรึกษา (advisory role) ได้มากขึ้นอย่างแน่นอนขึ้นอยู่กับระดับของความเชี่ยวชาญและศักยภาพของแต่ละสถาบันสิทธิฯ เป็นสำคัญ

2.2.5 ระเบียบวาระเรื่องสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับสิทธิของคนพิการ : พัฒนาการและการดำเนินงานในอนาคต (NHRIs and the Rights of Persons with Disabilities : Recent developments and way forward)

(1) ที่ประชุมรับฟัง Video Message จากประธานคณะกรรมการประจำอนุสัญญา CRPD กล่าวถึงการทำงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียม การไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วม การเข้าถึงและการยอมรับคนพิการในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่

เต็มไปด้วยความหลากหลาย ภาระการทำหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ที่สำคัญ ได้แก่ การติดตาม ตรวจสอบ สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของคนพิการภายในรัฐภาคีอนุสัญญา CRPD จากข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคม โดยเฉพาะองค์กรที่ทำงานด้านคนพิการ

คณะกรรมการฯ ทราบดีว่า สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในหลายภูมิภาคของโลกได้มีความร่วมมือและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีต่อองค์กรคนพิการในประเทศ และมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานคู่ขนานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการฯ ซึ่งเป็นประโยชน์และเกื้อกูลต่อการทำงานของคณะกรรมการฯ

(2) ขณะเดียวกัน ปัญหาของคนพิการนับว่ามีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม นับตั้งแต่ความบกพร่องทางร่างกาย จิตเวช ระบบประสาท (sensory impairs) คนพิการที่ถูกทอดทิ้งอย่างโดดเดี่ยวตามท้องถนนต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและในชนบทห่างไกล หรือคนพิการที่เป็นเด็ก สตรี และคนชรา ซึ่งคนพิการบางกลุ่มต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการท้าทายต่อการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการติดตามและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมาย หรือนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนแนวทางการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับคนพิการประเภทต่าง ๆ

คณะกรรมการฯ ขอชื่นชมต่อการมีส่วนร่วมของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเสนอรายงานและการจัดทำ oral presentation เกี่ยวกับมุมมองของสถาบันสิทธิฯ ที่มีต่อสถานการณ์ของคนพิการในประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยอย่างสำคัญต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในการวิเคราะห์ และทบทวนรายงานที่เสนอโดยภาครัฐ นำไปสู่การจัดทำ concluding observations พร้อมข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงมาตรฐานสำหรับคนพิการภายในประเทศต่อไป

(3) การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการประจำอนุสัญญา CRPD กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นกลไกอิสระในการติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ในระดับชาติตามข้อ 33.2 ของอนุสัญญาฯ เมื่อเดือนกันยายน 2557 ที่นครเจนีวาถือเป็นก้าวสำคัญของการปูพื้นฐานเพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนและการพัฒนาแนวทาง (guidelines) สำหรับการมีส่วนร่วมของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการทำงานของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา CRPD ต่อไป

(4) ขณะเดียวกันที่ประชุมได้รับทราบตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี (best practices) ของ Equality and Human Rights Commission ของสหราชอาณาจักรในฐานะที่ EHRC ได้ทำหน้าที่เป็น Independent Mechanism ในการส่งเสริม คุ้มครองและติดตามการปฏิบัติตาม CRPD ในประเทศ โดยที่ผ่านมามีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมาย การ

สอบสวนกรณีเสียชีวิตระหว่างการสอบปากคำของวัยรุ่นที่มีปัญหาทางจิต การเอารัดเอาเปรียบและการใช้ประโยชน์จากคนพิการ รวมถึงการตรวจสอบสถานที่พักพิงของคนชรา นอกจากนี้ EHRC ยังได้รณรงค์เพื่อส่งเสริมศักยภาพและสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมของคนพิการและองค์กรที่ทำงานด้านคนพิการ

(5) ในส่วนของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในยุโรป (European Network of National Human Rights Institutions-ENNHRI) ก็ได้จัดตั้ง CRPD Working Group เพื่อทำหน้าที่เป็นจุดติดต่อ (point of contact) ในเรื่องสิทธิของคนพิการระหว่างสมาชิก ENNHRI รวมทั้งเพื่อพัฒนาและส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติที่ดีในเรื่องบทบาทและกิจกรรมของสถาบันสิทธิฯ ในการส่งเสริม ค้ำครองและติดตามการอนุวัติการตาม CRPD ภายในยุโรปและภูมิภาคอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีส่วนช่วยในการตีความข้อบทของ CRPD ในกรอบการทำงานของ European Court of Human Rights และ Court of Justice ของสหภาพยุโรปอีกด้วย

(6) ที่ประชุมได้หารือกันถึงแนวทางการดำเนินงานในอนาคตเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและความสัมพันธ์กับคณะกรรมการประจำอนุสัญญา CRPD ดังนี้

- สนับสนุนให้มีการจัดทำแนวทางการมีส่วนร่วมของสถาบันสิทธิฯ ในการทำงานของคณะกรรมการ CRPD ในทุกขั้นตอน อาทิ การมีสิทธิที่จะกล่าวถ้อยแถลงได้อย่างเป็นอิสระ (independent speaking rights) การใช้เทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการเข้าร่วมประชุม ความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันสิทธิฯ ในกระบวนการจัดทำรายงาน

- เสนอให้รัฐภาคีอนุสัญญา CRPD จัดสรรงบประมาณที่เพียงพอให้กับสถาบันสิทธิฯ ที่ได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นกลไกอิสระ (Independent Mechanism)

- พัฒนาตัวชี้วัดหลักและการเก็บสถิติข้อมูล

- เสริมสร้างบทบาทของคณะกรรมการ CRPD ในการทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพการทำงานของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรที่ทำหน้าที่ด้านคนพิการ

- จัดทำ General Comment ภายใต้อำนาจ 33 ของอนุสัญญา CRPD

3. การประชุม side events

3.1 การประชุมเรื่องการใช้แนวทางสิทธิมนุษยชนในการทำงานขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน (A Human Rights Based Approach to the Work of Ombudsman)

(1) ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนของไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland Human Rights Commission) ในฐานะผู้ดำเนินการประชุมได้เริ่มต้นโดยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินที่ทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหาร เพื่อจัดความไว้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ (maladministration) ซึ่งเป็นรูปแบบผู้ตรวจการแผ่นดินประเภท Classical หรือ Traditional กับผู้ตรวจการแผ่นดินที่มีอำนาจหลากหลาย ทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ผู้ตรวจการแผ่นดินแบบประยุกต์หรือแบบผสม (Hybrid Ombudsman) นี้ในปัจจุบันหลายแห่งได้ทำหน้าที่เป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

(2) รองผู้ตรวจการแผ่นดินของไอร์แลนด์เหนือ ได้ยกตัวอย่างการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งเป็น Classical Ombudsman จัดตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2512 เพื่อทำการสอบสวนเหตุการณ์ความไม่สงบและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่นับถือศาสนาต่างกัน ตลอดจนการใช้กฎหมายและการใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆของรัฐ ในช่วงเริ่มแรกของการทำงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะจำกัดขอบเขตอยู่ที่การแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ และการตรวจสอบกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆที่ไม่เหมาะสม แต่ยังไม่สามารถคุ้มครองหรือเยียวยาให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาในภายหลังจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำมาตรฐานทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถไข่มุมมองทางด้านสิทธิมนุษยชนในการตรวจสอบ หรือจัดทำข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องที่ได้รับผลกระทบ มากกว่าที่จะพิจารณาจากข้อบกพร่องของกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม การที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่มิใช่เรื่องง่าย ผู้ตรวจการแผ่นดินของไอร์แลนด์เหนือต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี ในการพัฒนาแนวคิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ทั้ง 2 หน่วยงานได้มีโครงการในลักษณะ joint project เพื่อนำแนวทาง human rights based approach มาใช้ในกระบวนการตรวจสอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดส่งทีมเจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมกับให้การอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจน

ผู้บริหารระดับสูงให้มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชน โครงการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนทางด้านเงินทุนจาก International Ombudsman Institute ซึ่งต่อมาได้รับการพัฒนาไปสู่การจัดทำ Human Rights Manual เพื่อใช้เป็นคู่มือการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้สามารถประเมินผลกระทบทางด้านสิทธิมนุษยชนจากการตรวจสอบคำร้องในเรื่อง maladministration ด้วย

(3) ผู้ตรวจการแผ่นดินของออสเตรีย (The Austrian Ombudsman Board- AOB) และเลขาธิการ (Secretary general) ของ IOI ได้กล่าวถึงการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินในฐานะสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในประเทศว่า AOB ได้นำสาระของ Human Rights Manual ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของไอร์แลนด์เหนือร่วมกันจัดทำ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการนำหลักการและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ AOB ยังทำหน้าที่เป็นกลไกป้องกันระดับชาติ (National Preventive Mechanism- NPM) ร่วมกับคณะกรรมการระดับท้องถิ่นทั่วประเทศอีก 6 แห่งในการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่างๆ อาทิ เรือนจำ สถานพยาบาล และสถาบันสงเคราะห์คนพิการ ตามพันธกรณีในอนุสัญญาสหประชาชาติ 2 ฉบับ คือ OPCAT และ CRPD

3.2 การประชุมเรื่อง “กระบวนการ UPR รอบที่ 2 (2nd Cycle) และบทเรียนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

ที่ประชุมรับทราบความสำคัญของกระบวนการ UPR จากผู้แทน OHCHR ซึ่งเป็นการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศของสมาชิกสหประชาชาติในทุกๆ 4 ปี UPR มีขึ้นตามข้อมติสมัชชาสหประชาชาติที่ 60/251 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2549 ซึ่งเป็นข้อมติเดียวกันกับที่จัดตั้งคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) โดย 1 ปีหลังจากนั้น คณะมนตรี HRC ก็ได้รับรองข้อมติที่ 5/1 เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2550 กำหนด roadmap ว่าด้วยการทำงานของ HRC ในอนาคต ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ กระบวนการ UPR

เป้าหมายของ UPR ได้แก่ การปรับปรุงสถานการณ์ทางด้านสิทธิมนุษยชนในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะการสนับสนุนบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ โดยเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ HRC ยังประสงค์ที่จะใช้กระบวนการดังกล่าว นำมาซึ่งความช่วยเหลือทางด้านวิชาการให้แก่รัฐบาล เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพในการจัดการกับสิ่งท้าทายทางด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเน้นการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนขอคิดเห็นระหว่างรัฐและผู้มีส่วนได้เสีย

อื่นๆ ปัจจุบันกระบวนการ UPR ได้ดำเนินการมาอยู่ในรอบที่ 2 (second cycle) ระหว่างปี 2555-2559 แล้ว

ที่ประชุมได้อภิปรายกันในประเด็นบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภายใต้กระบวนการ UPR มาตั้งแต่ในรอบแรก (1st cycle) ระหว่างปี 2551-2555 และในช่วงที่ 2 ซึ่งได้ดำเนินการมากกว่า 3 ปีแล้ว โดยจะเสร็จสิ้นลงในปี 2559 สรุปสาระสำคัญดังนี้

(1) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้รับสถานะ “A” ใน ICC นับเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญในกระบวนการ UPR การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เพิ่มคุณค่าให้กับการทำงานในกรอบดังกล่าว โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความเป็นกลาง ความน่าเชื่อถือ และความรับผิดชอบทั้งในระดับชาติและเวทีระหว่างประเทศ

(2) ข้อมติคณะมนตรี HRC ที่ 16/21 ได้ยกระดับการเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้รับสถานะ “A” ภายใต้กระบวนการ UPR รอบที่ 2 โดยเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอรายงานที่แยกเป็นส่วนเฉพาะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อรวมอยู่ใน Summary of Stakeholders Information (NHRIs และ CSOs) นอกเหนือจากรายงานของรัฐบาล (National Report) และรายงานของหน่วยงานต่างๆ ของ UN นอกจากนี้ ยังสามารถกล่าวถ้อยแถลงได้ทันทีภายหลังถ้อยแถลงของรัฐในช่วง plenary session ของที่ประชุมคณะมนตรี HRC ที่มีการรับรองรายงานประเทศแล้ว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถกล่าวถ้อยแถลงได้โดยผ่านระบบ video statement

(3) ในการจัดทำรายงานคู่ขนานในส่วน of สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สถาบันฯ ควรต้องเน้นถึงความคืบหน้าในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ (recommendation) ที่รัฐให้การยอมรับจากกระบวนการ UPR ในรอบแรก รวมทั้งอาจรายงานตามข้อเสนอแนะที่รัฐไม่ยอมรับด้วยก็ได้ เช่นเดียวกับประเด็นสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ที่อยู่ในความห่วงกังวลโดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการรายงานในรอบแรก

(4) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะโดยหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งการติดตามผล ในวันนี้จึงต้องทำงานในลักษณะสร้างความเป็นส่วนร่วมกับภาคประชาสังคม ซึ่งได้แก่ องค์กรเอกชน นักวิชาการ ชุมชน ผู้แทนวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งสื่อมวลชน เพื่อผลักดันให้มีการบรรจุข้อเสนอแนะอยู่ในแผนหรือนโยบายระดับชาติ รวมทั้งแผนปฏิบัติงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเอง ทั้งนี้ โดยการทำหนดมาตรฐานดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และเครื่องมือในการติดตามที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้พร้อมกับประเมินความคืบหน้าในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเหล่านั้น

(5) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบางแห่งได้ใช้ช่องทางในการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐสภา เพื่อผลักดันให้ข้อเสนอแนะจากกระบวนการ UPR มีผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หรือการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเป็นการเพิ่มเติม

(6) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีการประสานงานต่อเนื่องกับหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับประเด็นข้อเสนอแนะที่รัฐบาลยังไม่ให้การยอมรับ ทั้งนี้ในการติดตามผล สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการกระตุ้นให้จัดทำ mid-term report ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือเพื่อติดตามความคืบหน้า และถือเป็นการวัดผลความสำเร็จจากการจัดทำรายงานสถานการณ์ภายใต้กระบวนการ UPR ที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ

3.3 การประชุม ภายใต้หัวข้อ “Rights of Older Persons”

(1) ที่ประชุมรับทราบสรุปผลการประชุมสำคัญๆ ในรอบปี 2557 ที่ผ่านมา เกี่ยวกับประเด็นเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ ได้แก่ การประชุม Asia Pacific Regional Workshop ระหว่างวันที่ 15-16 พฤษภาคม 2557 ที่ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของออสเตรเลีย การประชุม Fifth Working Session of the UN Open-ended Working Group on Ageing ระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2557 ที่นครนิวยอร์ก การประชุม Human Rights Council สมัยที่ 27 ระหว่างวันที่ 8-26 กันยายน 2557 ที่นครเจนีวา ภายใต้ระเบียบวาระว่าด้วย Report of the Independent Expert on Older Persons การประชุม Workshop on the Social Integration and the Rights of Older Persons ระหว่างวันที่ 30 กันยายน – 2 ตุลาคม 2557 ที่กรุงเทพฯ และการประชุม World Human Rights Forum ภายใต้ระเบียบวาระเรื่อง “Old age Human Rights” ระหว่างวันที่ 27-30 พฤศจิกายน 2557 ที่เมืองมาราเกช ประเทศโมร็อกโก

(2) ผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้สูงอายุต้องประสบอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ ปัญหาการถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว การใช้ความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ สุขภาพอนามัย การขาดโครงสร้างพื้นฐานที่จัดทำสำหรับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ การเข้าถึงความยุติธรรม การทำธุรกรรมทางการเงิน สถานพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษและระยะยาว การได้รับโอกาสในการทำงาน ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว การมีส่วนร่วมในสังคม นอกจากนี้ที่ประชุมยังเห็นว่า ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายและทัศนคติของหน่วยงานและสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุในฐานะเป็นเพียงผู้ได้รับการสงเคราะห์ให้กลายเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และทำประโยชน์ให้กับสังคม

(3) ที่ประชุมต่างให้การสนับสนุนกระบวนการจัดทำอนุสัญญาระหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ ภายใต้กรอบการทำงานของ UN Open-ended Working Group on Ageing และมีความเห็นว่า สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นต่อคณะทำงานดังกล่าว โดยที่ผ่านมาสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ได้รับเชิญให้เข้าร่วมเป็น panelist ภายใต้ระเบียบวาระต่างๆของคณะทำงาน แต่ยังมีได้รับโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการเจรจาเพื่อจัดทำร่างอนุสัญญา แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับในส่วนของการดำเนินงานภายในประเทศ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรใช้อำนาจที่มีอยู่ผลักดันให้รัฐบาล รัฐสภา และหน่วยงานต่างๆของรัฐ ให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้สูงอายุ โดยการเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย และนโยบาย รวมทั้งการยึดมั่นในพันธกรณีระหว่างประเทศตามอนุสัญญาหรือแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิของผู้สูงอายุที่มีอยู่อย่างจริงจัง

3.4 การประชุม Side event ภายใต้หัวข้อ “Monitoring Sustainable Development Goals (Water and Sanitation) : The Role of NHRIs”

(1) ที่ประชุมรับทราบการนำเสนอแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม side event ในเรื่องนี้จากนาย Marcel Szabo, Hungarian Ombudsman for Future Generations จากประเทศฮังการี ซึ่งได้เน้นย้ำในความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องระหว่างประเด็นเรื่องน้ำกับการบริหารจัดการน้ำและสุขภาพอนามัยอย่างยั่งยืน ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 6 และเป้าหมายที่ 12-17

(2) นาย Szabo ได้กล่าวถึงบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการมีส่วนร่วมเพื่อผลักดันให้มีการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ 6 ของ SDGs ว่าด้วยการประกันในการจัดหาและบริหารน้ำและสุขภาพอนามัยอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน (Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all) ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึง รวมทั้งการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ โดยใช้มิติหรือแนวทางด้านสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐาน รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังสามารถริเริ่มในการสร้างเวทีสนทนา (dialogue) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น อันจะส่งผลต่อการจัดทำนโยบายในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างเชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ที่รับผิดชอบในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และประเด็นทางด้านสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการตรวจสอบในประเด็นเรื่องน้ำที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ทั้งโดยผ่านกระบวนการรับคำร้อง หรือริเริ่มตรวจสอบด้วยตนเอง

(4) ท้ายที่สุดที่ประชุมรับทราบประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคแอฟริกาและลาตินอเมริกา ซึ่งที่ผ่านมาประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอันเนื่องมาจากสภาพอากาศ การทำลายสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการที่ล้มเหลวของรัฐบาล

4. การประชุม Conference on Legal Accountability of Business for Human Rights Impacts

มูลนิธิ Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเดนมาร์ก (Danish Institute for Human Rights- DIHR) และ ICC ร่วมกันจัดการประชุมครั้งนี้ขึ้นเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2558 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการหารือถึงสถานะการนำ UN Guiding Principles (UNGPs) on Business and Human Rights มาใช้ในปัจจุบัน รวมถึงแนวคิดริเริ่มในการยกร่างตราสารระหว่างประเทศที่มีผลผูกพัน เพื่อสร้างหลักประกันให้เกิดความรับผิดชอบทางกฎหมายของภาคธุรกิจต่อผลกระทบทางด้านสิทธิมนุษยชน สรุปสาระสำคัญดังนี้

(1) มูลนิธิ FES ได้เชิญประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุมประจำปีครั้งที่ 28 ของ ICC ที่นครเจนีวาเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ โดยมีสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ตอบรับรวม 14 สถาบัน รวมทั้งประธาน กสม. ของไทย เพื่อรับฟังความเห็นจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกระบวนการยกร่างตราสารระหว่างประเทศดังกล่าว เช่นเดียวกับโอกาสในการใช้กลไกทางด้านสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับสากลในการป้องกันและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจ

(2) ที่ประชุมยอมรับว่า UN Guiding Principles หรือ UNGPs มีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือชี้หน้าสำหรับรัฐ ภาคธุรกิจ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในการจัดการกับผลกระทบทางด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของภาคธุรกิจ แม้ UNGPs จะมีได้กำหนดพันธกรณีทางด้านสิทธิมนุษยชนขึ้นมาใหม่ แต่ก็สามารถช่วยให้เกิดความชัดเจนในพันธกรณีของรัฐ และความรับผิดชอบต่อภาคธุรกิจได้มากยิ่งขึ้น

(3) แนวทางของ UNGPs ที่มีลักษณะเป็น soft law ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยที่ประชุมมีความเห็นว่า เปรียบเสมือนเสาหลักในการส่งเสริมให้เกิดความเคารพในสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจ อย่างไรก็ตาม แม้ขณะนี้มีความพยายามผลักดันให้ประเทศต่างๆ จัดทำ National Action Plan on Business and Human Rights แต่ที่ประชุมก็ยังมองเห็นว่า กระบวนการในการอนุวัติการตาม UNGPs ยังดำเนินไปค่อนข้างช้า สาเหตุอาจเป็นเพราะ UNGPs ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย รวมทั้งการขาดกลไกในการติดตาม

(4) ที่ประชุมเห็นว่า UNGPs มีข้อจำกัดในการดำเนินการให้ภาคธุรกิจรับผิดชอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งช่องทางในการเข้าถึงการเยียวยาทางกฎหมาย หลายฝ่ายจึงได้แสดงความเห็นว่า ควรมีการเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างรัฐ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วน และผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อจัดทำมาตรฐานให้รัฐและภาคธุรกิจปฏิบัติตามโดยพร้อมเพรียงกัน

(5) ท้ายที่สุด ที่ประชุมแสดงความเห็นถึงความจำเป็นที่จะแสวงหาช่องทางในการจัดทำตราสารที่มีผลผูกพัน ที่จะสามารถจัดการกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต แต่ก็ได้ย้ำว่าการพัฒนาไปสู่การมีกลไกหรือพันธกรณีฉบับใหม่ จะต้องไม่มีผลกระทบต่อความพยายามที่จะอนุวัติการตาม UNGPs ในปัจจุบัน

5. การลงนามใน MOU ระหว่าง ICC กับ IOI

เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558 นาย Laurence Mushwana ประธาน ICC กับนาย John R. Walters ประธาน International Ombudsman Institute (IOI) ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding- MOU) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง 2 องค์กร สืบเนื่องมาตั้งแต่ปี 2552 ซึ่ง IOI ได้เริ่มมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ ICC โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักรู้ในหมู่ประชาคมสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับบทบาทและความสำคัญในการทำหน้าที่ของ Ombudsman ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการต่อต้านการกระทำใดๆ ที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิเหล่านี้

ทั้ง ICC และ IOI ต่างก็มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความมีประสิทธิภาพให้กับสถาบันในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดย MOU ที่ได้ลงนามร่วมกันในครั้งนี้ จะนำมาซึ่งประโยชน์และความร่วมมือระหว่างกันในด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนสนับสนุนการเข้าร่วมในเวทีเจรจา การพบปะหารือ การจัด study visits และการจัด workshop

ขณะเดียวกัน ประธาน ICC และ IOI ได้กล่าวว่า บันทึกความเข้าใจนี้จะช่วยเพิ่มคุณค่าในการปฏิบัติงาน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งในระดับสากลและภายในประเทศ

6. การหารือระหว่างคณะผู้แทน กสม. ที่เข้าร่วมการประชุม ICC Bureau และ ICC General Meeting กับผู้แทนสมาคมป้องกันการทรมาน (APT) เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2558 ที่สำนักงานสหประชาชาตินครเจนีวา

(1) Ms. Shazeera Zawawi, Asia-Pacific Programme Officer และ Ms. Barbara Bernath, Chief of Operations ของสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture-APT) แจ้งวัตถุประสงค์ที่ขอเข้าพบเพื่อขอทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการของ กสม. เพื่อเตรียมทำหน้าที่เป็นกลไกป้องกันการทรมานระดับชาติ (National Preventive Mechanism-NPM) ตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (Optional Protocol to the Convention against Torture- OPCAT) หลังจากที่ APT ได้ร่วมประชุมกับ กสม. และจัดการอบรมเกี่ยวกับพิธีสาร OPCAT ให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. เมื่อวันที่ 17-19 ธันวาคม 2557 ที่กรุงเทพฯ

(2) ที่ปรึกษาสำนักงาน กสม. (นางหรรษา) ได้แจ้งว่า ผู้บริหารของสำนักงาน กสม. ได้พิจารณาโครงสร้างที่จะรองรับการทำงานของ กสม. ในฐานะ NPM แล้ว โดยในขั้นนี้จะใช้แนวทางเดียวกับ NPM ของมัลดีฟส์ คือ จะตั้งหน่วยงานภายในสำนักงาน กสม. เพื่อทำหน้าที่ NPM โดยเฉพาะ โดยให้หน่วยงานดังกล่าวขึ้นตรงกับเลขาธิการและให้มีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 1 ท่านกำกับดูแลการทำงานของหน่วย NPM ดังกล่าว ในช่วง 1-2 ปีแรก หน่วย NPM นี้จะมีเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการประมาณ 5-6 คนและมีหัวหน้าหน่วย 1 คน โดยเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งจะมาจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. ที่มีประสบการณ์การเข้าเยี่ยมสถานที่คุมขังมาก่อน และอีกส่วนหนึ่งจะรับสมัครใหม่ หลังจากนั้นอาจมีการขยายหน่วย NPM โดยรับเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

(3) สำนักงาน กสม. ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำหน้าที่เป็น NPM บนสมมติฐานว่า ประเทศไทยจะดำเนินการเข้าเป็นภาคีพิธีสาร OPCAT ภายในปี 2558 ดังนี้

ปี 2558

- จัดทำข้อเสนอเรื่อง การจัดตั้งหน่วย NPM ภายในสำนักงาน กสม. เสนอต่อ กสม. ให้
ความเห็นชอบ
- จัดเตรียมค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำหรับการ
เตรียมการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วย NPM (ดำเนินการแล้ว)
- เตรียมการรับสมัครบุคลากรสำหรับหน่วย NPM

ปี 2559

- ดำเนินการรับสมัครบุคลากรสำหรับหน่วย NPM
- จัดการอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วย NPM เกี่ยวกับแนวทางการตรวจเยี่ยมสถานที่คุมขัง / ควบคุมตัวบุคคล และมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- ประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการจัดหาผู้เชี่ยวชาญในบางสาขาเข้าร่วมการตรวจเยี่ยม เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ โดยอาจใช้วิธีการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิของ กสม. หรือทำความตกลงเป็นการเฉพาะ
- จัดทำแผนงานการตรวจเยี่ยม

(4) แผนงานข้างต้นเป็นแผนงานที่จะดำเนินการในสถานการณ์ปกติ แต่หากมีการควบคุม กสม. เข้ากับผู้ตรวจการแผ่นดิน ก็อาจต้องมีการปรับแผนงานตามความเหมาะสม ผู้แทน APT ได้สอบถามความคืบหน้าเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะผู้แทน กสม. แจ้งว่า กระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญมีกำหนดจะเสร็จสิ้นในราวเดือนกันยายน 2558

(5) ผู้แทน APT แจ้งว่า สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights- OHCHR) ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่กรุงเทพฯ มีแผนจะจัดการอบรมสัมมนาให้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสำนักงาน OHCHR สนใจที่จะเชิญ กสม. เข้าร่วมด้วย ซึ่งทาง APT จะประสานกับสำนักงาน OHCHR ที่กรุงเทพฯ เพื่อแจ้งรายละเอียดให้สำนักงาน กสม. ทราบและพิจารณาต่อไป

นายภูวดล วีระเวฬุส
ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
จัดทำสรุปผลการประชุม